

نوع پذیرش: ارائه

کد مقاله: DNMI103

روند گذر از نرم افزارهای تک کاربره به یک سیستم اطلاعات مدیریتی مالی - مهندسی

مسعود زیبایی

حاجت الله نظری

سید مجید شریعت زاده

شرکت توزیع نیروی برق اهواز

ایران

MIS، TPS، سیستم های اطلاعات مدیریت، فن آوری اطلاعات

شرکت، بدون داشتن اطلاعات سازمان یافته از سیستم، امری محال است. از طرف دیگر پیشرفت سریع فن آوری بخصوص در زمینه ارتباطات، رایانه و اطلاعات سبب شده است همواره سیستم های اطلاعاتی شرکتها در حال تحول و ارتقا باشند. بعنوان مثال شرکت توزیع نیروی برق اهواز در بدو تاسیس، دارای نرم افزارهای متعددی بود که سبب ناهمگونی و نواقص کار اجرایی گردیده بودند. این وضع با خرید نرم افزارهای مستقل از منابع مختلف، که جهت بخش های نازه شکل گرفته، تهیه شده بود، تشدید گردیده بود. بنحوی که شکایات متعدد از سوی کاربران، افزایش زمان تبادل اطلاعات

۱- مقدمه

امروزه شرکتهای توزیع با حجم عظیمی از داده ها و اطلاعات مالی، پرسنلی، مهندسی، مشترکین و بهره برداری روبرو هستند. هر چند در حال حاضر بدليل عدم استقرار یک سیستم مدیریت اطلاعات، مهمترین محل استفاده از این اطلاعات، منحصر به انجام کارهای روزمره شرکت می باشد؛ ولی در یک سازمان پیشرفته، تصمیم گیری و برنامه ریزی مدیران، بر اساس گزارش های تحلیلی از سیستم انجام می شود که از روی این اطلاعات برداشت شده است. اهمیت اطلاعات در فرایند تصمیم گیری و برنامه ریزی بحدی است که می توان ادعا نمود اداره یک

سیستم‌های اطلاعات مدیریتی بصورت زیر
می‌باشد:

۱-۲- سیستم پردازش عملیات ^۱TPS

سیستم پردازش عملیات شامل فرایندهای جمع‌آوری داده‌ها، پردازش و ثبت عملیات یک سیستم مستقل می‌باشد و شباهت بسیاری به سیستم‌های دستی دارد. با این تفاوت که عملیات مربوط به محاسبات و تهیه گزارش از داده‌های سیستم را با سرعت و دقیق‌تر بالا انجام میدهد. این سیستم جهت کمک به کارکنان به منظور انجام عملیات روزمره بکار گرفته می‌شود و در واقع پایه و اساس سایر سیستم‌های اطلاعاتی را تشکیل میدهد. از سیستم‌های پردازش عملیات، در سطح عملیاتی یک سازمان استفاده می‌شود.^[۲] به عنوان مثال در شرکت توزیع نیروی برق اهواز نرم‌افزار کنترل بار ایستگاه‌های فوق توزیع بصورت بک TPS عمل می‌کند. در این سیستم، بارگیری روزانه از ترانشهای فوق توزیع به سیستم وارد می‌گردد. داده‌های سیستم در بانک اطلاعاتی ثبت می‌شوند و در نهایت این سیستم، گزارش‌های خاص خود را که معمولاً منحصر به کاربران مشخصی می‌باشد از طریق شبکه داخلی شرکت فراهم می‌نماید.

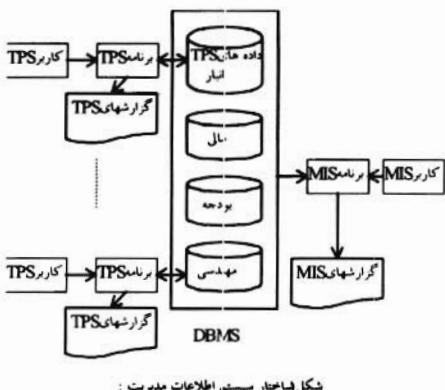
بین بخش‌های مختلف، افزایش هزینه‌های اجرایی سیستم‌های مختلف، تأخیر در گزارشها و اطلاعات مورد نیاز، به وفور مشاهده می‌شود. این وضع مدیران ارشد شرکت و دست‌اندرکاران را برآن داشت که با یکسان‌سازی سیستم اطلاعاتی و تشکیل یک بانک اطلاعاتی جامع، وضعیت نرم‌افزارهای شرکت را ساماندهی نمایند. به همین منظور کمیته‌ای مرکب از مدیران، کارشناسان و سایر کاربران تشکیل گردید. این کمیته با یک برنامه منسجم اقدام به بازنویسی کل نرم‌افزارهای اساسی شرکت نمود. از آنجا که روند بازنویسی نرم‌افزارهای شرکت بطور مدام بررسی و هماهنگ می‌گردید، در نهایت کلیه سیستم‌های منفرد قبلی، به یک سیستم جامع اطلاعات مدیریتی ارتقاء یافت. بنحوی که هم‌اکنون هر بخش علاوه بر اجرای عملیات روزمره خود، اطلاعات لازم جهت تهیه گزارش‌های ترکیبی و مدیریتی در زمینه‌های مالی، خرید، انتشار و مهندسی را فراهم می‌نماید.

۲- انواع سیستم‌های اطلاعات مدیریت

برای سیستم‌های اطلاعات مدیریت تعاریف مختلف و دسته‌بندی‌های متفاوتی ارائه شده است.^[۱] یکی از تقسیم‌بندی‌های رایج

^۱ TPS=Transaction Process System

مناسب، استفاده کاربران متعدد از یک پایگاه مشترک را نیز امکان پذیر می سازد. در شکل (۱) ساختار یک MIS نشان داده شده است.

از آنجا که در یک سازمان، سیستم‌ها در تعامل با یکدیگر می‌باشند، در بسیاری از موارد، اطلاعات خروجی یک TPS می‌تواند داده ورودی یک TPS دیگر باشد. استفاده اشتراکی از بانکهای اطلاعاتی در یک شبکه رایانه‌ای می‌تواند سبب کاهش حجم ورود و خروج اطلاعات دستی سیستم گردیده، انتقال اطلاعات را مکانیزه نماید. یک چنین سیستمی را می‌توان پیشرفته‌ترین سیستم اطلاعاتی، از نوع TPS دانست که در مجموع کارایی کل سیستم را بسیار افزایش می‌دهد.

۲-۲- سیستم اطلاعات مدیریت MIS^{*}

۲-۳- سیستم پشتیبانی تصمیم گیری DSS
همان طور که گفته شد سیستم اطلاعات مدیریت با ارائه گزارش از بخش‌های مختلف سیستم، چه در شرایط عادی و چه در شرایط غیرعادی و اضطراری، مدیریت را در اتخاذ تصمیم، پاری می‌نماید. به این صورت که یکسری داده خام جهت تجزیه و تحلیل اوضاع در اختیار مدیر فرار می‌دهد و به این ترتیب کار تجزیه و تحلیل و همچنین تصمیم گیری به مدیریت واگذار می‌گردد. در سیستم پشتیبانی تصمیم گیری، مدل‌هایی از رفتار متغیرهای سازمان در سیستم وجود دارد. به کمک این مدل‌ها سیستم قادر است

سیستم اطلاعات مدیریت که به آن سیستم گزارش‌دهی مدیریتی نیز گفته می‌شود، از مجموعه‌هایی از چند سیستم پردازش عملیات که در ارتباط تنگاتنگ با یکدیگر می‌باشند، تشکیل شده است. هر سیستم علاوه بر انجام وظایف خود به صورت یک سیستم پردازش عملیات، داده‌های لازم جهت تهیه یک گزارش ترکیبی را فراهم می‌کند. مدیران نیز با در اختیار داشت چنین ابزاری، اقدام به کسب اطلاعات از سیستم نموده و بر اساس نتایج بدست آمده به تحلیل وضعیت سازمان و نهایتاً به تصمیم گیری می‌پردازد. این سیستم علاوه بر فراهم آوردن یک ابزار مدیریتی

DSS=Decision Support System^{*}

MIS=Management Information System^{*}

مهندسی اشاره نمود. بعضی از این سیستم‌ها توسط کارکنان شرکت و مابقی در بیرون از شرکت تهیه شده بودند. این نرم‌افزارها هیچگونه ارتباطی با یکدیگر نداشتند. علاوه بر آن، به دلیل استفاده از چهار نوع استاندارد فارسی‌نویسی، امکان برقراری ارتباط سیستم‌ها با یکدیگر بسیار مشکل بنا نظر می‌گردید. به این ترتیب کار تبادل اطلاعات بین سیستم‌های مختلف، توسط کاربران بطور دستی و با صرف زمان و هزینه بسیار انجام می‌شد.

۴- چرخه ارتقاء مدام سیستم درک مشکل و تقاضا برای رفع آن در واقع نقطه اغاز فرایند ارتقاء سیستم می‌باشد. در شرکت توزیع نیروی برق اهواز با مشاهده نواقص کار و موانعی که سیستم نرم‌افزار برای کل مجموعه فراهم می‌آورد، کمیته‌ای از کارشناسان و مدیران ارشد شرکت تشکیل گردید و به این ترتیب نقطه شروع چرخه ارتقاء سیستم که در شکل (۲) می‌توان مشاهده نمود، آغاز گردید. پیش از آغاز کار چرخه ارتقا سیستم بدلیل آنکه بسترها لازم جهت پیاده‌سازی یک سیستم MIS در شرکت فراهم نبود، پیشنازهای جانبی طرح نیز بررسی و رفع گردیدند؛ که آن جمله به فعالیتها زیر می‌توان اشاره نمود: ۱) خرید

به تحلیل مسایل پرداخته و تصمیم بهینه و مطلوب را نشان دهد. یعنوان مثال، سیستم DSS اینبار می‌تواند بهترین زمان سفارش یک جنس و میزان درخواست جنس با توجه به وضعیت سازمان و سایر پارامترهای داخلی و خارجی را تعیین نماید.

۴-۲- سیستم پشتیبانی مدیران اجرایی^۱ ESS

این سیستم در جایی که سیستم اطلاعاتی وظیفه اجرایی نیز به عهده داشته باشد؛ مطرح می‌شود. به این صورت که مدیریت آنقدر به تحلیل سیستم اطمینان دارد که قدرت اجرایی خود را به سیستم تفویض می‌کند. مثلاً در برخی سیستم‌ها، وقتی موجودی اینبار از نقطه تجدید سفارش پایین‌تر می‌آید به طور خودکار سفارش خرید به میزان بهینه‌ای که سیستم تعیین می‌کند، صادر می‌شود.

۳- سیستم‌های TPS اولیه در شرکت

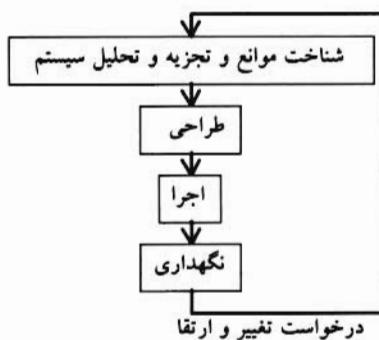
در ابتدای انجام طرح نرم‌افزارهای مختلفی در شرکت، به طور مستقل مورد استفاده قرار می‌گرفتند که از جمله آنها می‌توان به سیستم اینبار، حسابداری، صدور چک، حسابداری اینبار، طرحهای مهندسی و دستورکارهای

ESS=Executive Management Support System^۱

بخش تعیین شد. در این مرحله فرض بر صحت سازماندهی سیستم گذاشته شد و ارتباط سیستم‌های مختلف شرکت بصورتی که در شکل (۳) نشان داده شده است، در نظر گرفته شد. همانطور که در شکل (۳) نیز نشان داده شده است زیر سیستم‌های مختلف، اطلاعات متفاوتی را با یکدیگر مبادله می‌نمایند، جهت برقراری ارتباط بین زیرسیستم‌های مختلف، تمامی داده‌های مرتبط کننده، استاندارد گردیدند. بنوان مثال سیستم فارسی‌نویسی ویندوز سینا، فارسی‌ساز استاندار انتخاب گردید، کدهای اجناس انبار به تمامی واحدها ابلاغ گشت و کلیه اجناس مصرفی در تدارکات بطور سازگار با انبار کدگذاری شد. به همین ترتیب حسابهای بودجه و حسابداری، شماره‌های دستور کارهای مهندسی، کدهای مناطق و در کل سیستم و بین بخش‌های مختلف یکسان گردید و استفاده از سیستم کدگذاری که معمولاً در روش دستی، به آن کمتر توجه می‌شود، مورد تاکید قرار گرفت و به این ترتیب زمینه تهیه گزارش‌های مختلف از نقاط متفاوت سیستم آماده شد.

یکی از نکات مهمی که در مرحله تجزیه و تحلیل باید به آن توجه شود، ارتباط بخش‌های مختلف و در نظر گرفتن نحوه گردش داده‌ها در سیستم بنوان یکی از پایه‌های طراحی سیستم می‌باشد. نقش ارتباطات بین سیستم‌ها

کامپیوترهای مورد نیاز ۲) طراحی و نصب شبکه داخلی ویندوز ۳) نصب ویندوز ۹۵ و اکسس ۹۵ بر روی کلیه ایستگاه‌های کاری ۴) تشکیل دوره‌های آموزش سیستم عامل

شکل ۲ چرخه ارتقا سیستم

ویندوز و بانک اطلاعاتی اکسس برای کلیه کاربران ۵) برقراری ارتباط مناطق و شهرستانها با شبکه داخلی از طریق خط تلفن ۶) خرید چاپگر مرکزی جهت ارائه خدمات به کل شبکه در محیط ویندوز با سرعت بالا؛ پس از تدارک پیش‌نیازهای فوق، فرایند ارتقاء سیستم بصورت زیر دنبال گردید:

۱-۴- تعیین هدف / شناخت موافع /

تجزیه و تحلیل سیستم

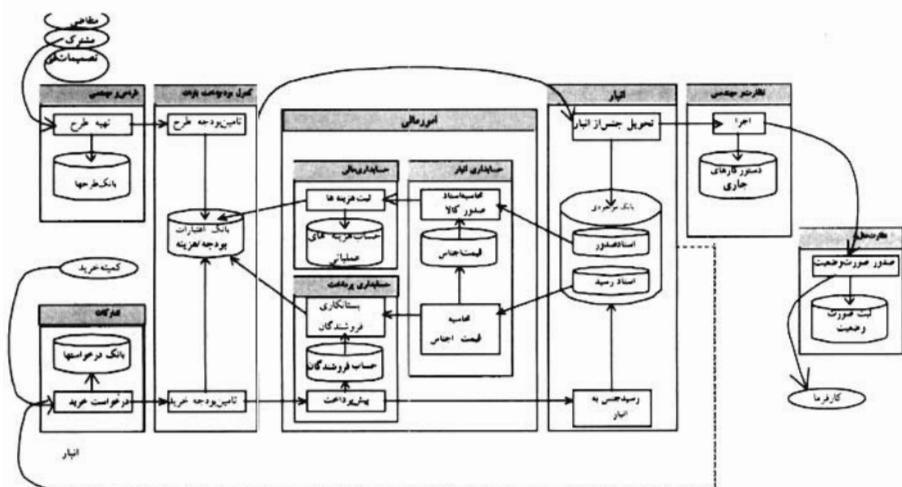
در گام اول نظام سازمانی مورد بررسی قرار گرفت. بخش‌های کلیدی مشخص شد و لیستی از سیستم‌های نرم‌افزاری تعیین گردیده، اطلاعات مورد نیاز مدیران در هر

در خواستهای ورودی به چرخه مالی سیستم را با در نظر گرفتن پارامترهای مالی (هزینه و اعتبارات) کنترل می‌نماید و ثانیاً بازخوری از سیستم مالی دریافت می‌کند. بنابراین وظيفة کنترل عملکرد سیستم از نظر تطابق با برنامه تعیین شده در بودجه انجام می‌شود.

۴-۲- مرحله طراحی سیستم
در این مرحله، طراحی سیستم بر اساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل سیستم که بصورت مکتوب تهیه و بطور مجرزا نگهداری شده‌اند، آغاز می‌شود.^[۵] از آنجا که نرم‌افزار اکسیس دارای توانمندی‌های زیادی در شبکه‌های داخلی و ارتباط بین بانک‌های مختلف می‌باشد، لذا تکلیف نرم‌افزارها به کمک

و در نظر گرفتن فیلدی‌های ارتباطی مشترک و داده‌های منتقل شده بین دو زیرسیستم، در زمان برنامه‌نویسی و در زمان اجرای سیستم اهمیت خود را نشان می‌دهد. بنحوی که ارتباط نادرست و ضعیف، در زمان اجرای سیستم و تهیه گزارش‌های ترکیبی می‌تواند سیستم را دچار مشکل نماید.

در شکل (۳) علاوه بر ارتباط سیستم‌های مختلف، روند ورود جنس و مرحله فرایند و همچنین محصول و خروج جنس از سیستم نیز مشاهده می‌شود. با توجه به بازخور سیستم انبار به سیستم تدارکات که در شکل نشان داده شده است، امکان کنترل موجودی اجتناس در سیستم پیش‌بینی شده است. نکته قابل توجه در شکل (۳) موقعیت قسمت کنترل بودجه و اعتبارات است که اولاً کلیه

شکل (۳) زیر سیستم‌ها در شرکت توزیع برق اهواز

شکل (۴) می‌توان نمودار زمانی استقرار سیستم جدید را مشاهده نمود. مزیت جانشینی مستقیم کمترین هزینه اجرایی می‌باشد. در شرکت توزیع برق اهواز نرم‌افزار حسابداری مالی و کنترل بودجه به روش جانشینی فوری مورد استفاده قرار گرفتند.

۴-۳-۲- جانشینی مرحله‌ای

اگر کل سیستم جدید را نتوان دفعتاً جانشین سیستم قدیمی نمرد، می‌توان آن را به سیستم‌های فرعی تقسیم کرده و هر سیستم را جداگانه جایگزین نمود. علاوه اگر سیستم در محل‌های مختلفی اجرا گردد، استفاده از این روش جانشینی مناسب می‌باشد. همچنین اگر با یک دید سیستمی به کل سازمان نگریسته شود، روند کلی تغییرات و جانشینی سیستم‌های جدید، یک روند مرحله‌ای محسوب می‌شود. زیرا در آن، سیستم به تمام زیر سیستم‌های خود تقسیم می‌شود و هر سیستم نیز به نوعه خود به یکی از روش‌های شکل (۴) اصلاح می‌گردد. به عنوان مثال برنامه صدور دستورکار در مناطق تحت پوشش شرکت به روش جانشینی مرحله‌ای با سیستم قدیمی جایگزین گردید. بدین صورت که به تدریج کل فعالیت‌های مربوط به صدور دستورکار و نظارت و مرحله به

آن تحقق یافتند. البته با توجه به گستردگی پروژه و محدودیت در طراحی سیستم‌ها، طراحی کلیه سیستم‌های نرم‌افزاری بطور همزمان امکان‌پذیر نبود، لذا جهت طراحی نرم‌افزارها، با توجه به نقش و جایگاه هر سیستم و اهمیت آن، اولویت‌بندی بصورت جدول (۱) انجام گردید و با همین اولویت‌بندی نیز مرحله اجرای سیستم‌ها نیز انجام گردید.

۴-۴- اجراء

پس از پایان مرحله طراحی هر کدام از سیستم‌های فوق و اجرای آزمایش نرم‌افزار، در مرحله سوم نرم‌افزار در سیستم مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. نحوه عملیاتی کردن یک نرم‌افزار بستگی به عوامل مختلفی دارد که از آن جمله می‌توان به وضعیت سیستم قدیمی، حساسیت سیستم، کوچکی و بزرگی آن و موارد متعدد انسانی دیگر اشاره نمود، ولی به طور کلی جانشین نمودن سیستم جدید، به سه صورت زیر امکان‌پذیر است:

۴-۳-۱- جانشینی فوری

در جانشینی فوری که در سیستم‌های کوچک و در زمان مناسب امکان‌پذیر است، در زمان استقرار، عملکرد سیستم قدیمی متوقف و عملکرد سیستم جدید آغاز می‌گردد. در

اشکالات و کسب اطمینان نسبت به صحبت عملکرد سیستم‌های جدید، نهایتاً جانشین سیستم‌های قبلی گردیدند.

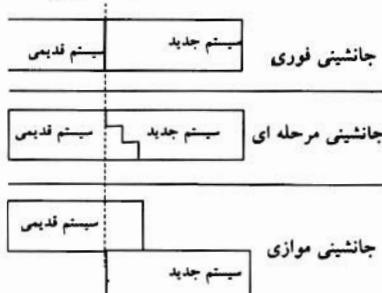
در جدول (۲) سیستم‌های موجود در شرکت و نوع جایگزینی آنها آمده است.

جدول (۱) اولویت بندی طراحی نرم‌افزارها

اولویت اول	کنترل پودجه و عتیارات - حسابداری سالی طراحی مهندسی
اولویت دوم	ابنار - حسابداری پرداخت - نظارت مهندس
اولویت سوم	حسابداری ابنا - ندارکات
اولویت چهارم	حقوق و دستمزد - آموزش درآمد - پرسنل و

مرحله به عملکرد سیستم جدید اضافه گردید تا نهایتاً سیستم قدیمی کنار گذاشته شد.

جانشینی

شکل ۴ انواع روش‌های جانشینی سیستم‌های جدید

۴-۳- جانشینی موازی

۴-۴- تجدید نظر و بهینه‌سازی
نگهداری در واقع طولانی‌ترین بخش چرخه ارتقاء می‌باشد در این حالت خطاهای احتمالی در کل سیستم در زمان اجرا مشخص می‌گردد . رفع اشکال از سیستم بسته به نوع اشکال می‌تواند بطور مقطعی انجام شود و یا آنکه چنانچه تجزیه و تحلیل سیستم و طراحی آن بخوبی انجام نشده باشد، سیستم نیاز به اصلاح ساختاری پیدا نماید. البته باید توجه داشت که سیستم مطلوب یک سیستم ساکن و ایستا نیست، بلکه در یک سازمان متفرقی همواره ابزارهای تجدید نظر و بهینه‌سازی تعییه شده است ولذا سیستم همواره بسوی بهبود حرکت می‌نماید. خصوصاً با توجه به سابقه اجرایی سیستم،

در بعضی از سیستم‌ها، سیستم قدیمی باید نگهداری شود تا اینکه سیستم جدید کاملاً آزمایش گردد. این روش در مورد سیستم‌هایی که در آنها پردازش پیچیده وجود دارد و دقت و نتایج بسیار مهم است، کاربرد دارد. روش فوق بیشترین موفقیت را در مقابل یافتن اشتباهات دارد ولی به علت نگهداری همزمان دو سیستم در بازه‌ای از زمان، نسبت به روش‌های قبلی پرهزینه‌تر می‌باشد. به عنوان مثال در شرکت توزیع برق اهواز نرم‌افزارهای بخش ابنار و حسابداری ابنا که در آنها پردازش موجودی فیزیکی و ریالی انجام می‌شود، در یک دوره آزمایشی ۱۲ ماهه به طور موازی اجرا می‌شدند و پس از انجام تغییرات لازم، رفع

۵- مزایای طرح

پیاده‌سازی یک سیستم اطلاعات مدیریتی، علاوه بر تهیه یک بستر مناسب جهت ارائه اطلاعات دقیق از سیستم به مدیران، جهت انجام وظایف مدیریتی که مزیت اصلی طرح می‌باشد، مزایای جانبی دیگری نیز دارد که نقش تعیین کننده‌ای در بهبود انجام کار برای کاربران دارد. این مزایا می‌توانند مستقیم و محسوس یا غیر مستقیم باشند. بعضی از این مزایا عبارتند از:

۱- تسريع در مبادله و انتقال داده‌ها با در نظر گرفتن ارتباط بین دو سیستم مختلف، امكان مبادله اطلاعات بین سیستم‌های مختلف با استفاده از شبکه داخلی و مدیریت بانک داده‌ها (DBMS) فراهم می‌شود که همین مورد باعث حذف مرحله ورود دستی اطلاعات توسط کاربر می‌گردد و سبب تسريع کار و بهبود عملکرد کل سیستم شده، از اتلاف زمان جلوگیری می‌نماید.

۲- کاهش هزینه‌های اداری حذف مرحله ورود دستی اطلاعات باعث کاهش بسیاری از گزارش‌هایی که کاربران می‌بایست بر اساس آن اقدام به ورود اطلاعات نمایند، می‌شود. با حذف این گزارش‌ها علاوه

تعیین نواقص و یا بهینه‌سازی سیستم در زمینه‌های سرعت، دقیقت، کاهش هزینه‌های اجرایی و طراحی گزارش‌های جدید با کیفیت بالاتری قابل انجام می‌باشد.

جدول (۲) نحوه جانشینی زیر سیستم ها

نوع جانشینی	زیر سیستم های جانشین شده
جانشینی فوری	کنترل بودجه - حسابداری مالی - تدارکات
جانشینی مرحله‌ای	طراسی و مهندسی - نظارت و مهندسی
جانشینی موازی	ابار - حسابداری ابtar - حقوق و دستمزد

امروزه با توجه به پیشرفت سریع فناوری در زمینه‌های سخت‌افزار و نرم‌افزار و همچنین ارتباطات رایانه‌ای، سیستم‌ها همواره نیازمند بازنگری و تطبیق خود با شرایط جدید می‌باشند. با هر بازنگری و تعیین مسأله‌ای جدید، کل فرایند، مجدداً درفضای جدیدی تکرار می‌شود. بعنوان مثال در ابتدای طرح، ارتباط نرم‌افزارهای دستورکار مهندسی و تدارکات با کنترل بودجه مطابق سیستم دستی در نظر گرفته شده بود؛ پس از استقرار سیستم مشخص شد نحوه ارتباط این دو سیستم مناسب نمی‌باشد و نیاز به اصلاح دارد. با تعیین مسئله، مجدداً چرخه شکل (۲) آغاز گردید. مسئله تجزیه و تحلیل شده و راه حل مناسب پیاده‌سازی گردید. اما با توجه به اجرای سیستم اولیه، مقرر شد در ابتدای سال مالی، سیستم قدیمی متوقف و سیستم جدید با روش ارتباطی جدید آغاز به فعالیت نماید.

داده‌ها و اطلاعات در سیستم لحاظ می‌گردد. از طرف دیگر لزوم استانداردسازی وکدگذاری در مرحله آغازین طرح، علاوه بر یکسان‌سازی داده‌ها در بخش‌های مختلف، منجر به هماهنگی بیشتر اطلاعات در زمان اجرا خواهد شد.

۶- موانع پیاده سازی سیستم

عوامل متعددی سبب ایجاد مانع در پیاده‌سازی سیستم می‌گردند. بخشی از این موانع به طبیعت بُعد انسانی کارکنان بر می‌گردد و بعضی دیگر ناشی از محدودیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و یا محدودیت‌های اعمال شده از طرف ساختار سازمانی می‌باشد. شناخت این موانع و تدارک راه حل مناسب باعث تسریع در پیاده‌سازی سیستم می‌گردد در غیر اینصورت موانع و بخصوص موانع ناشی از کارکنان و یا نظام سازمانی می‌تواند به چالش جدی منجر گردد و مانع انجام فرایند اجرا و یا بهبود شود.^[۶] بعضی از این موارد عبارتند از :

۱- ترس از تغییرات در کارکنان کلیه کارکنان از اینکه روش کارشان دچار تغییر خواهد شد؛ دچار تشویش می‌گردند. علاوه بر آن از آنجا که برقراری یک سیستم اطلاعات مدیریت، اسکان نظارت مدیریت را

بر نزدیکی به یک سیستم بدون کاغذ، هزینه‌های جانی در بخش اداری و در زمینه‌های چاپ و تکثیر کاهش پیدا می‌کند.

۵-۳- استفاده بهتر از زمان

با اجرای طرح و پرزنگ شدن نقش رایانه‌ها در شرکت و همچنین انتقال وظیفه تبادل اطلاعات از کارکنان به رایانه‌ها سبب گردید کارکنان بیشتر زمان خود را صرف نظارت بر عملکرد سیستم نمایند و به این ترتیب کارایی سیستم بهبود یافته و صحت داده‌ها و اطلاعات سیستم افزایش می‌یابد.

۵-۴- کنترل سریعتر و دقیق‌تر

ثبت دقیق اطلاعات و همچنین بروز شدن سریعتر اطلاعات در کل سیستم، باعث می‌شود میزان عملکرد سیستم در هر لحظه با سرعت و دقت بیشتری قابل دسترسی باشد و لذا تعیین انحراف عملکرد سیستم، با اهداف برنامه‌ریزی شده با دقت بیشتری و در زمان کوتاه‌تری امکان پذیر باشد.

۵-۵- اجتناب از عدم هماهنگی اطلاعات با توجه به آنکه در مرحله تجزیه تحلیل و طراحی سیستم، به اطلاعات با دیدی جامع نگریسته می‌شود، لذا در زمان اجرا، ابزارهای لارم جهت جلوگیری از عدم هماهنگی

چنانچه در زمینه طراحی، فقط وضع کنوی سیستم در نظر گرفته شود و سیستم آمادگی توسعه و تغییر را نداشته باشد، با پیشرفت طرح، سیستم دچار پیچیدگی ناشی از تغییرات سطحی و تک بعدی می‌گردد و اجرای طرح را دچار مخاطره می‌نماید.

۳-۶- تقسیم وظایف نامناسب

با ورود داده‌ها به هر سیستم، داده‌ها حرکت منطقی خود را آغاز می‌کنند و به بانک‌های اطلاعاتی اضافه می‌شوند و پس از انجام انواع پردازش‌ها، بین سیستم‌های مختلف مبادله می‌گرددند. یکی از نکات مهم به خصوص در زمان طراحی، تقسیم وظایف کاربران است. به نحوی که هر فردی مسئول ورود بخش معینی از داده‌ها باشد و نتواند داده‌های قسمت‌های دیگر را ویرایش نماید. علاوه بر آن به سیستم‌های غیر مرتبط با وظیفه سازمانی خود نتواند دسترسی پیدا کند انجام بخش اول حفاظت سیستم از طریق نرم افزار هر بخش و با تعیینه نام و رمز عبور کاربر و تعیین حدود دسترسی آنان امکان پذیر است. حال آنکه دسترسی به سیستم‌های مختلف از طریق سیستم عامل شبکه که در اینجا سیستم عامل win 2000 می‌باشد، به خوبی قابل پیاده‌سازی می‌باشد. در غیر این صورت چنانچه اطلاعات غلطی وارد سیستم گردد و در کل

بر عملکرد کارکنان افزایش می‌دهد، این عامل باعث ایجاد احساس نگرانی در کارکنان خواهد شد. بیشترین مقاومت پرسنل در ایندای طرح می‌باشد و بتدریج این مقاومت کاهش یافته و کارکنان با سیستم جدید تطبیق پیدا می‌نمایند ولی بهر حال بیشترین مقاومت پرسنل در زمانی است که سیستم حاسه‌ترین مرحله خود را طی می‌کند و همچنین بیشترین نیاز به مشارکت کارکنان در طرح احساس می‌شود. از آنجا که کارکنان نقش کلیدی در موفقیت یک سیستم دارند، لذا باید به نحو مناسبی آنان را آماده پذیرش سیستم جدید نمود.^[۳] شرکت برق اهواز به عنوان یک اقدام عملی، از تشکیل مداوم جلسات پی‌گیری طرح بهره می‌گیرد که در آن کلیه دست‌اندرکاران، مدیران و کاربران شرکت دارند و به این ترتیب پرسنل احساس مشارکت در طرح پیدا می‌کنند و از طرفی پیشرفت کار به طور مداوم بررسی می‌گردد. مقاومت کارکنان علاوه بر میزان نقش کاربران در زمان تجزیه و تحلیل، به درجه پشتیبانی مدیریت به هنگام پیاده‌سازی نظام جدید و کیفیت مدیریت اجرای طرح بستگی دارد.

۶- عدم توجه به توسعه سیستم

٩- مراجعة

- [۱] مهری بهشتیان، حسین ابوالحسنی، سیستم‌های اطلاعات مدیریت نگرشی جامع بر تصوری، کاربرد و طراحی، چاپ سوم،

تهران، انتشارات پردیس، ۱۳۷۹

- [۲] اصغر طرفی زاده، علی علی پناهی، سیستم‌های اطلاعات مدیریت نظریه‌ها، مفاهیم و کاربردها، تهران، انتشارات میر،

۱۳۸•

- [۳] هوشنگ مؤمنی، سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت MIS، چاپ اول، تهران، نشر اتحاد،

155

- [۴] اویتال کا بانر جی، آرکا ساچرو، نگرشی جدید بر سیستم‌های اطلاعات مدیریت، علیٰ عمل نامه، حاب اول، انتشارات آذخیت،

15xx

- [۵] ک انشورت، م گورنلند، روش ساخت یافته تجزیه و تحلیل و طراحی سیستم، شهناز پیروزفر، چاپ اول، انتشارات دانشگاه مازندران، ۱۳۷۷

دانشگاه هنر گارن ۱۳۷۷

- [۶] کنست سی لاؤدن، جین پریس لاؤدن، نظامهای اطلاعات مدیریت (نام) سازمان و ف: آزوی، حاب اول، مؤسسه خدمات

۱۳۸۰

- [۷] علی علی پناهی، سیستم های اطلاعات
مدب بت، انتشارات آذربخش ، ۱۳۷۹

مدد بیت، انتشارات آذینخشت، ۱۳۷۹

شبکه منتشر می شود و کار رفع اشکال و
بافت: منشاء خطای اسیار دشوار می سازد.

[V]

۷- تقدیر و تشکر

نویسنده‌گان این مقاله بر خود لازم میدانند از تلاش‌های صادقانه همکاران بخصوص آقایان مهندس ارسسطو و مهندس پورعیدی در اجرای طرح پیاده سازی سیستم اطلاعات مدیریتی تشکر نمایند. همچنین از پیگیری‌های مستمر آقای مهندس ورشوساز که نهایتاً به تدوین این مقاله منجر گردید، قد، دام، نمایند.

-۸

سیستمهای اطلاعات مدیریتی از ضرورتهای اداره اصولی سازمانها می باشند. پیاده سازی یک سیستم اطلاعات مدیریت کاری حساس و زمانگیر است که در قالب یک چرخه بهبود و بهینه سازی قابل اجرا می باشد. اجرای موفقیت آمیز طرح، مزایای متعددی دارد که سبب بهبود کار می گردد، اما پیاده سازی یک سیستم اطلاعات مدیریتی، منوط به شناسایی و غلبه بر موانع اجرای طرح می باشد.

توان به آموزش اشاره کرد. به نظرمی رسد در ارزیابی این مورد باید سنجش براساس تاثیر نتایج آموزش بر عملکرد افراد آموزش دیده و بطور کلی شرکت صورت گیرد یا در موردنگرانی نیروی انسانی فقط بحث کمی مطرح شده است، درحالی که تعریف باید به گونه ای باشد که بحث شایسته سالاری مطرح و مورد سنجش قرار گیرد.

۲-۳-۲-۱-چگونگی انتخاب ارزیابان:

در روش فعلی ارزیابان از شرکتی، شرکت دیگری را به عنوان نماینده وزارت ارزیابی می کنند این روش عیوبی به شرح زیر دارد:

۲-۳-۲-۱-۱-ارزیابان انتخاب شده تنها بر اساس تجربه تخصصی مربوط به رشته های مختلف انتخاب می گردد، درحالی که حداقل باید آموزش های لازم در مورد ارزیابی را دیده باشند ۲-۳-۲-۲-۱-با توجه به رقابت شرکتها با هم دیگر این مساله می تواند در نمرات داده شده تاثیرگذار باشد

۲-۳-۲-۳-۱-با توجه به تعداد ارزیابان سلائق آنان در تعیین جایگاه شرکتها تاثیرگذارد است

۲-۳-۲-۴-۱-ارزیابان به هنگام ارزیابی از نتایج کارها و اسناد شرکت ارزیابی شونده آگاهی یافته و موارد مفید آن را بدون هیچ گونه هزینه ای در شرکت خود بکار می گیرند این مساله از آن جهت نقطه ضعف محسوب می شود که امروزه شرکتهای توزیع به عنوان یک

۲-۲-۳-۲-۱-مواردی که به همکاری سایر سازمانها نظیر شهرداری و برق منطقه ای نیاز دارد:

مثال این بحث را می توان تهیه طرح جامع شهری یا هرس درختان توسط شهرداری و اعطای اعتبارات کافی و بموضع توسط برق منطقه ای اشاره کرد.

۲-۳-۲-۳-۲-۱-مواردی که از قوانین وضع شده اثرباری داشته یا نیاز به وضع قانون دارند:

مثال این مورد را می توان به افزایش تعداد برقهای غیرمجاز یا اعمال مدیریت مصرف با استفاده از سیاستهای تشویقی یا تنبیه اشاره کرد ۲-۳-۲-۴-آیتمهایی که نیاز به منابع مالی عظیم دارد:

چنانکه میدانیم در اکثر شهرهای بزرگ کشور شبکه های احداث شده دارای عمر بسیار طولانی می باشند این شبکه های فرسوده علاوه برایجاد خاموشیهای زیاد، تلفات زیادی نیز دارند

۲-۳-۲-۵-آیتمهایی که می باشد به گونه دیگری تعریف شوند: با توجه به تعاریف عوامل ارزیابی موارد بسیاری به صورت کمی تعریف شده اند، در حالی که می باشد تاثیرگذاری این عوامل کمی بر عملکرد شرکت سنجده شده، به عنوان مثال اب آن می

بر اینکه انتخاب نمونه ها پایه واساس علمی ندارد به دلیل تعدد ارزیابان، انتخاب نمونه هاطبق سلیقه آنان صورت می گیرد که این مطلب در رتبه بندی هایی تاثیرسازی دارد.

۲-۳-۷- عدم بازنگری فرمهاتوسط وزارت نیرو:

باتوجه به اینکه وزارت نیرو تاکنون به طور موثرنسبت به بازنگری فرمهای جمع آوری اطلاعات و تهیه مستندات شرکتهای توزیع اقدام نکرده است، شرکتهای توزیع در بعضی موارد اقدام به جمع آوری اضافی مستندات نموده اند و به همین دلیل فرمهای متعددی جهت جمع آوری اطلاعات در شرکتهای توزیع وجود دارد.

۲-۳-۸- عدم وجود آیتمی که مسؤولیت مدیریت را ارزیابی کنند:

اگر به آیتمهای ارزیابی دقت کنیم متوجه می شویم که کلیه آیتمهای قسمتهای اجرایی و در واقع لایه های زیرین سازمان شرکتهای توزیع ارتباط دارد این در حالی است که مدیریت که مهمترین نقش را در یک سازمان بعده دارد، مورد ارزیابی قرار نمی گیرد. به عنوان مثال این بحث می توان به تخصیص منابع مالی و انسانی اشاره کرد.

۲-۹- عدم انتخاب زمان صحیح جهت ارزیابی:

باتوجه به اینکه همواره اوایل فصل پاییز جهت ارزیابی شرکتها انتخاب مشود و نظر

بنگاه اقتصادی عمل می کنند. نتیجه این بحث می تواند منجر به کندی روند رقابت شرکتها در نوآوری شود.

۲-۴- موارد تکراری یا غیرقابل انجام:

آیتمهای تکراری را میتوان با توجه به فرمها مشاهده کرد (مثلاً آیتم ۲-۱-۲-

با آیتم ۱-۵-۲). در موارد غیرممکن

می توان به فهرست بازبینی کابلهای فشار متوسط اشاره کرد. به نظر میرسد پس از چند سال که استاد کاران فعلی بازنشسته شوند کسانی که مسؤول انجام این امور می شوند فقط باید اطلاعات قبلی را بازنویسی کنند، زیرا هیچ آشنا بی باشکه های زمینی ندارند. این آیتم زمانی کاربرد دارد که کابلها درون کانال قرار گرفته باشند

۲-۵- عدم وجود روشی جامع جهت تهیه و بایگانی مستندات:

چنانکه قبلاً نیز اشاره شد این مطلب منجر به تعدد مستندات حجمی شدن بایگانی و صرف هزینه وقت پرسنل می شود البته این بحث در جای خود در نتیجه ارزیابی نیز تأثیرگذار است

۲-۶- عدم استفاده از فنون آماری:

چنانکه می دانیم جهت اینکه در مورد تایید یا رد مقوله ای به واقعیت بررسیم، باید نمونه های کافی و مناسب از آن مقوله انتخاب و با بررسی آنها در مورد کل مقوله اظهار نظر کنیم. در روش فعلی علاوه

توسط خود شرکتها ارسال گردیده، تنها به بازدید از کارهای اجرایی پردازند.

۱۲-۳-۲-باعنایت به اینکه بهبود عملکرد شرکت با استفاده از ارزشخوردن تابع ارزیابی امکان می‌یابد، می‌باشد نتایج ارزیابی همراه با راهکاری که شرکتهای ممتاز اعمال به آن به نتایج مثبتی رسیده اند و با حفظ حقوق آنها به سایر شرکتها اعلام شود. در روش فعلی نتایج ارزیابی هر شرکت به صورت کلی به همان شرکت اعلام می‌گردد.

۳- سیستم مدیریت کیفیت

قبل از شروع بحث این قسمت به پنج الزام اصلی که باید در مبمیزی نظامهای کیفیت مورد توجه قرار گیرد اشاره می‌شود^[۳]:

- الف- آنچه که انجام می‌دهید تعریف کنید.
- ب- آنچه را که باید انجام دهید، انجام دهید.
- ج- آنچه رانجام داده اید مکتوب کنید.
- د- نتایج بدست آمده را بررسی کنید.
- ه- اختلاف موجود را برطرف کنید.

همانطورکه می‌دانید این روزها بسیاری از شرکت‌های عموم از دولتی و غیردولتی جهت پیشی گرفتن از هم‌بیگر اقدام به اخذ گواهینامه ایزو ۹۰۰۰ می‌کنند. در همین راستا بعضی شرکتهای توزیع یا برق منطقه ای نیز اقدام به استقرار سیستم مدیریت کیفیت کرده بادرحال استقرار آن هستند، این مساله با صرف هزینه هایی که در بررسی کلان آن قابل توجه

به لزوم آمادگی برای ارزیابی، شرکتها باید مدتی قبل از ارزیابی خود را جهت پاسخگویی به ارزیابان آماده کنند، بنابراین باید در تابستان که فصل پریاری و افزایش حجم کارهای اجرایی است علاوه بر انجام کارهای روزمره، مسایل آمادگی ارزیابی را نیز انجام دهنده که این مساله در روند فعالیت شرکتها اختلال ایجاد می‌کند.

۱۰-۳-۲- حصرف هزینه های موازی توسط شرکتهای توزیع:

چنانکه می‌دانیم در حال حاضر شرکتهای توزیع جهت انجام کارهای مختلف و در راستای نوآوری، هزینه هایی را صرف تحقیق در مرور تهیه برنامه های نرم افزاری در زمینه های مختلف اعم از فنی، مالی، مدیریتی و... می‌نمایند با توجه به همین عامل برنامه های مختلفی در سطح شرکتهای مختلف تهیه شده که هر کدام توانایی خاص خود را داشته و همچنین کدام جامع نمی‌باشدند.

۱۱-۳-۲- نیازی به بررسی مستندات نیست:

باتوجه به گزارش‌های دوره ای و سایر اطلاعاتی که از طرف شرکتهای توزیع به وزارت نیرو ارسال می‌گردد به نظر می‌رسد ارزیابان نیازی به بررسی مستندات ندارند بلکه باید بر اساس اطلاعاتی که قبل

ارزیابی را براساس روش معیزی نظامهای کیفیت طراحی کند تا ضمن دقيق ترشدن اطلاعات دریافتی از مشترکهای شرکتها نیزه طور مستمر ببیند یا بدآکنون با توجه به توضیحات فوق و نظر به الزاماتی که استاندارد ایزو برای شرکتها ایجاد می کند، پیشنهادات زیر ارایه می شود:

۱-۲- حفظ روش فعلی با ایجاد تغییراتی در در آن برپایه اصول علمی

با توجه به توضیحات قبلی میتوان تغییراتی به شرح زیر برای افزایش کارآیی روش فعلی انجام داد:

۳-۱- انتخاب ارزیابان آموزش دیده از حوزه ستادی وزارت نیرویه گونه ای که وظیفه آنها تکنولوژی شرکتها توزیع باشد. در این حالت برنامه ارزیابی میتواند به این صورت باشد که در فاصله زمانی سه ماه یکبار تعدادی از فرمها ارزیابی شوند. مزیت این روش حفظ آمادگی شرکتها برای ارزیابی در تمام سال است. لازم به ذکر است ارزیابان علاوه بر سوابق تجربی و گذراش دوره های ویژه معیزی و ارزیابی، می باشد دارای خصوصیاتی نظری واقع گرانی، صداقت، حضور ذهن، برخورد تحلیلی و رابطه فردی خوب با دیگران نیز باشند، یا بطور کلی باید معیارهای ذکر شده در استانداردهای بین المللی را دارا باشند.

۳-۲- بازنگری موارد ارزیابی: بسیاری از موارد

نیز می باشد، همراه است پس می باشد سبب افزایش کیفیت فعالیت شرکتها توزیع شود. با کسب گواهینامه وجهت کنترل کیفیت، ممیزیهای دوره ای از طرف شرکت گواهینامه دهنده و خود شرکتها آغاز می شود. از سوی دیگروزارت نیرو سالیانه شرکتها توزیع را ارزیابی می کنند. اگرکمی دقت کنیم دو کار مشابه انجام می شود که هر کدام هزینه و انرژی شرکتها توزیع را به خود جلب می کند، بنابراین باید طوری برنامه ریزی شود که این دو مقوله باهم هماهنگ گردد، تا ضمن صرفه جویی در هزینه وقت شرکتها و وزارت نیرو نتایج بهتری از ارزیابی گرفته شود.

در قسمت قبل ارزیابی را بررسی و نقاط قوت وضعف آن را ذکر کردیم، اکنون با توجه به اینکه ذکر استانداردهای سیستم مدیریت کیفیت از حوصله این مقاله خارج است، تنها به ذکر این نکته اکتفامی کنیم که با توجه به تدوین این استاندارد رکمبه ای باحضور کشورهای صنعتی و جهان سوم می توان گفت این استاندارد جامع بوده و نقاط ضعف ارزیابی را می پوشاند.

با توجه به اینکه بخشی از این استاندارد به چگونگی ممیزی شرکتها می پردازد بهتر است وزارت نیرو ضمن یک بررسی علمی باحضور کارشناسان امر روش

	✓	جاداکننده ها
	✓	فیوزها
	✓	ریکلوزرها
	✓	خازن ها
۳- بهره برداری فیدر/سرویس رسانی به مشترکین که شامل :		
	✓	مدیریت بار
	✓	کنترل بار

سیستمهای رادیویی ازدیبازیکی ازانواع معمول و متداول
انتقال صوت درفضای آزادبود و با پیشرفت تکنولوژی انتقال
دینامیکی آن افزوده شده است.

سیستمهای رادیویی رامینتوان از جنبه های گوناگون مثل
باندفرکانسی مورد استفاده نقطعه به نقطه یا چند نقطه
و... تقسیم بندی نمود.

این نوع سیستم در اتماسیون نیز کاربرداری لذا توجه به
شرایط موجود در مخابرات ایران که بعد از توضیح خواهیم
داد، کاربرد این نوع سیستم را محدود کرده است. شبکه های
مخابرات رادیویی خود در انواع مختلف VHF-UHF
مايكروويمدرومترح هستند.

(Distribution Line Carrier)DLC - ۲

در استهای شبکه فرق توزیع و انتقال خطوط
فشارقوی، لاین تراپ، خازن، کوبلازرسه همراه ترمینالهای
Power Line Carrier (PLC) (بعنوان یک کانال
مخابراتی مورداستفاده فرآمیگیرند. در شبکه توزیع
نیز خطوط توزیع با به گیری از تجهیزات خاص
خود بعنوان

یک محیط مخابراتی برای انتقال سیگنالهای مخابراتی
سیستمهای اتماسیون توزیع بکار میروند.

۳- خطوط تلفن اختصاصی (DTS):

شبکه تلفن عمومی از طرف شرکت مخابرات
ایران بصورت خطوط اجاره ای (Leased Line)
در اختیار متقاضیان قرارداده میشود. بدین ترتیب که
شرکت مخابرات درونقطعه مبداء و مقصدیک زوج سیم
اختصاص میدهد که این زوج سیم بدون
عمور از مرکز سوئیچ هر مرکز تلفن بهم وصل میشود و داخل
مراکز تلفن نمیمیشوند.

دیگر شبکه های مخابراتی مدرن که در طرح اتماسیون
از آنها استفاده میشود عبارتند از:

طبقه بندی اتماسیون :

۱- استهای توزیع که شامل	✓	جدازای اتوماتیک شینه ها
	✓	ابزوله کردن خطاهای
	✓	تشخیص حالت اضافه بار
	✓	بازیابی سرویس
	✓	کنترل متصرکزوپکارچه ولتاژتون راکتیو

۲- فیدرهای فشار متوسط که شامل :

رخصوص اجرای طرح اتماسیون ابتدا مبایست مطالعاتی
بر روی شبکه انجام گیرد و فیدرهای با مشخصات ذیل
مشخص گردد:

✓	فیدرهای اختصاصی
✓	فیدرهای پربار
✓	فیدرهای طولانی
✓	فیدرهای الوبت دار
✓	فیدرهای پرعارضه

که با توجه به مشخصهای الوبت بار، طول، وسعت، وضعیت
مانور، حداثه، این فیدرهای امتیاز بندی شده و برای پروره
انتخاب می گردند.

مزایای اقتصادی و کاهش هزینه های حاصل از انجام

اتوماسیون شبکه توزیع :

۱- به تعویق اندختن سرمایه گذاری ناشی از استفاده بهینه
از تجهیزات و کاهش تلفات :

این سود با استفاده موثر از تجهیزات حاصل میشود.

۲- کاهش هزینه های بهره برداری و نگهداری :

با انجام اتماسیون پست، کاهش هزینه های بهره برداری
و نگهداری بدیل کاهش زمان لازم برای کنترل
بریکرهاؤسکسیون ها و تپ چنجرهای تحت بار حاصل میشود.

۳- کاهش هزینه های ناشی از صرف جویی مصرف کننده
های:

این مورد ناشی از بهبود زمانی بازیافت سیم و
جلوگیری از هزینه های ناشی از قطع برق برای مصرف
کننده میشود.

سیستمهای مخابراتی :

ابتدایه بررسی سیستمهای مخابراتی موجود میپردازیم :

۱- سیستمهای رادیویی :

میباشد تغییرات شبکه برق تائیری در سیستمهای نوری نداشته و نرخ خطا در آن بسیار پائین و سرعت ارسال داده در فیبرنوری بسیار بالاست.

بررسی مشکلات عدم اجرای طرح کامل اتوماسیون در شهر تهران:

بامطالعه پروژه اتماسیون در سایر کشورهای دنیا به این نکته مهم میرسیم که در هیچ یک از آن کشورهای پروژه به طور کامل برای تمام شهرها اនشده بلکه برای نقاط مهم و حساس و بعضی بصورت PILOT اجرا شده است، لذا ابتدا با توجه به موقعیت جغرافیایی شهر تهران میباشد تمامی سیستمهای مخابراتی در این شهر تست شده و نتایج این را با مقایسه Media را با راهنمایی درآمده اند.

آزمایشات مختلف انجام شده در شهر تهران نشان داده که یک سیستم مخابراتی به تناسبی جوابگوی نیاز اتماسیون نمیباشد بلکه تلقیقی از این نوع سیستمهای پاسخگوی شرایط موجود میباشد.

در مطالعاتی که در محدوده توزیع شمال شرق تهران انجام شده این مهم رسیده اند که ترکیبی از سیستم مودم رادیویی و رادیویی میتواند برای این طرح مناسب باشد. و نمونه از محاسبه نتایج انتشار در شکل صفحه بعد آمده است. اما با توجه به اینکه مناسفانه بعلت استفاده نادرست بعضی از اگانه های بین این باند فرکانسی، بیش از ۹۵٪ VHF اشغال بوده و مجهوز فرکانسی در این باند هیچ عنوان داده نمیشود و اگر بخواهیم به یک سطح بالاتر برویم یعنی باند UHF، بسیاری از طرح تغییر کرده و نیاز به Repeater و تجهیزات گران قیمت ترمیباشد. که در کل هزینه طرح افزایش می یابد، لذا با توجه به انواع سیستمهای مخابراتی مطرح شده و بررسی فوائد و معایب آنها و موقیت حال کشور، تنها کابل نوری به عنوان یک کانال ارتباطی مطمئن و پاسخگو معرفی می گردد.

مزایای فیبر نوری عبارتست از:

- ✓ قابلیت اطمینان
- ✓ ظرفیت بالا
- ✓ استقلال از شبکه برق و شرکت مخابرات

۱- مودم رادیویی: معمولاً یک منبع تولیدیتاژ طریق یک رابط اطلاعات را اختیار مودم قرار میدهد. در سیستمهای کابلی مودم اطلاعات را بصورت آنالوگ درساند صفالی ۴ کیلوهertz تبدیل نموده و از طریق کابل مخابراتی (خط تلفن) ارسال مینماید ولی در سیستم رادیویی مودم داده های دیجیتالی از طریق سیگنالهای رادیویی ارسال میشوند.

مودم رادیویی در باندهای UHF-VHF و طیف گسترده (Spread Spectrum) ساخته و عرضه شده اند.

: (Very Small Aperture Terminal) VSAT-۲ کمتر از نیم قرن از استفاده ماهواره ای برای مقاصد مخابراتی میگذرد. با ظهور شبکه ماهواره ای VSAT در دنیا مخابرات و ورود ترمینالهای ماهواره ای ارزان قیمت به بازار راه برای ورود ماهواره به شبکه های خصوصی تجاری و صنعتی مهوارگردید.

عوامل اصلی توسعه این سیستمهای کاربرد جدید تکنولوژی ماهواره ای، گرایش بسته خصوصی کردن مخابرات هزینه های بالای ارتباطات زمینی، نصب سریع، تقاضای بازار برای شبکه های ارتباطی جدید داده ها و تقاضای ارتباط تلفنی برای نقاط دور و روستایی در کشورهای در حال توسعه میباشد.

بدلیل اینکه این سیستم هنوز بطور جامع در کشور مامطرح نمیباشد از توضیح بیشتر ارجع به آن صرف نظر میکنیم.

۳- مخابرات فیبرنوری : سیستم مخابرات فیبرنوری یکی از روش هایی است که میتواند برای انتقال دیتا از مراکز فرعی به اصلی استفاده شود. یک سیستم نوری مانند سایر سیستمهای مخابراتی شامل فرستنده، گیرنده و کانال عبور سیگنال را کابل فیبرنوری روشن کانال (Media) میباشد. در این تشكیل میدهد.

کابل های فیبرنوری در انواع مختلف ساخته میشوند و دارای عملکردهای متفاوتی

موجود است میتوان کابل توری را بصورت شبکه هوایی
نصب کرده و اگرچه در این طرح بسیار هزینه
بر جلوه میکند ولی پس از راه اندازی، چون دارای پهنای
باند فوق العاده است (GHZ ۴۰) میتوان سرویس‌های
مختلفی از این سیستم گرفت و بصورت اجراء ای در اختیار
ارگانهای دیگر قرارداد و از این مسیر یعنوان یک خط ارتباطی
پول ساز برای شرکت استفاده نمود.

مراجع———
۱- گزارش طراحی دیسایجینگ و محاسبات
مورد نیاز برای شبکه توزیع فشار متوسط محدوده شمال شرق خراسان-
مرکز خلیقات نیرو
۲- گزارش اتوماسیون توزیع شرکت مهندسی مشاور
موندنک

- ✓ امکان استفاده از کاربردهای دیگری غیر از انتقال دیت بلت ظرفیت بالای سیستم
- ✓ مصنوبت نسبت به امواج الکترومغناطیسی
- ✓ نرخ خطای بسیار کم
- معایب این سیستم عبارتست از:
  - ✓ در صورت پارگی فیبر در هر نقطه از مسیر اتصال مجدد باعث افتکهای اضافی میشود و کیفیت لینک پائین می‌آید.
  - ✓ هزینه‌های سرمایه گذاری اولیه سیستم بالاست.
  - ✓ بهره برداری از آن نیاز به نیروی متخصص دارد.
- با بررسی موضوعات فوق و با توجه به اینکه در تمامی مسیرهای غیرقابل حفاری، پایه‌های بتونی و چوبی

